

1. 785-33
ett uj-
állásra
om a
kel és
aikkal
20-ig
ik be,
zendő
gnak.
pénz-
kieg-
tve.
25.
ságon:

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,
Zapolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal.

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
nalkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 200. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerda, szept. 2.

A nagybeeskereki jegyzői tanfolyam.

A közig. tanfolyam ünnepies megnyitása.

Saját tudósítónktól.

Nagybeeskerek, szept. 2.

A nagybeeskereki községi közigazgatási tanfolyamot, amely itt egyetlen intézménye felsőbb oktatásunknak, ma délelőtt nyitották meg ünnepiesen.

A nagybeeskereki közigazgatási tanfolyam a legrégebb az országban s erről vett példát a kormány, mikor a jegyzői tanfolyamokat megalkotta. Érthető és természetes tehát, ha különös szeretettel vesszük körül ezt az intézményt, amely mindenkor díszere vált az országnak s a tanfolyamról kikerült jegyzők szintén elsőrangú erői lettek a jegyzői karnak, amiben persze kiváló része van a tanfolyam vezetőségének s kitünő előadói karának is.

A nagybeeskereki közigazgatási tanfolyamot minden évben az ország legkülönbözőbb vidékeiről nagy számmal keresi föl az ifjuság, úgy, hogy a mi tanfolyamunk a leglátogatottabbak közé tartozik az országban, ami szintén a tanfolyam kiválóságának a bizonyossága.

A tanfolyam különben állami életünkre is igen nagy jelentőségű, mert hiszen az államkormányzat végső szálai a jegyzők kezében futnak össze, így hát kell, hogy különös figyelemmel legyünk az intézmény iránt. A jegyző hivatása a legnehezebbek közé tartozik.

Kitünően jellemezte a jegyzői hivatás nehézségét és nagy fontosságát a mai ünnep elnöki megnyitó beszédében dr. Végh Lajos, a tanfolyam nagytudású jeles igazgató helyettese, amikor ezeket mondotta:

— Nehéz mesterség ez mindenképpen, még oly államban is, ahol egy nyelvű, egyazon vallású és egyöntetűen művelt népről van szó. Mindenesetre művészet minálunk, ahol ahány vidék, annyi nyelv, annyiféle vallás és oly heterogén a műveltség. Az előbb említett szerencsés államalakulathoz jó közigazgatáshoz jó törvények elégségesek, nálunk ezenfelül még arra nevelt jó emberek is kellenek.

Ez a szinigazság, amelynek méltó kiegészítője az az oktatás, amelyet az igazgató-helyettes a hallgatóságának adott, Konfutse következő mondásával fejezve ki, hogy milyennek kell lenni a jó jegyzőnek: „Mindenkivel úgy bánj, amint te kívánod, hogy veled bánjon és ne tégy senkinek se olyat, amit nem szeretnél, hogy veled tegyenek“.

Most pedig adjuk itt a következőkben a tanfolyam ünnepies megnyitásáról szóló tudósításunkat:

Veni Sancte.

A nagybeeskereki községi közigazgatási tanfolyam mai ünnepies megnyitóját délelőtt 9 órakor „Veni Sancte“ vezette be a róm. katolikus plébánia-templomban. Az istentiszteletet Magyary Pál pápai kamarás, plébános végezte s részt vett rajt az előadói kar vezetésével a hallgatóság teljes számban.

A megnyitó-ünnep.

A templomból az előadói kar és a hallgatóság a vármegyeháza dísztermébe vonult, ahol a tanfolyam megnyitásának ünnepies aktuusa folyt le. Az ünnepségen, melyen szép számú érdeklődő közönség is részt vett, ott voltak a többek közt:

Magyary Pál pápai kamarás, plébános, dr. Vincze Erő m. főjegyző, dr. Végh Lajos v. ügyész, dr. Riesz Jakab h. árvaszéki elnök, Bielek Antal m. tb. főjegyző, Strosz Béla városi

főjegyző, Ládai Kálmán p. ü. titkár, Kiss István számtanácsos, Szilágyi Albert m. aljegyző, előadók; dr. Nónay Pál közp. jár. orvos, stb.

Az elnöki beszéd.

A megnyitó ünnep sorrendjének első pontja dr. Végh Lajos igazgató-helyettes elnöki megnyitója volt, amely a következőleg hangzik:

Tisztelt Uraim!

Jól eső örömmel üdvözlöm önöket, akik az ország minden tájáról ilyen szép számmal jöttök ide hozzánk, hogy a községi közigazgatás mesterségét nálunk elsajátítsátok. A mi iskolánk ezt a mesterséget, a melyet joggal művészetnek is mondhattam volna, az állam oly életbevágó funkciójának tekinti, hogy annak tanítási programját e helyről évenként meg szokta adni. Ez a program nem olyan hevenyészett, hogy azon évente mélyebbre ható változásokat kellene tenni, viszont nem is olyan merev, hogy az örökkön változó élet követelményeihez ne lehetne könnyen hozzá illeszteni. Maga a közigazgatásnak természete megkívánja ezt, a melynek örök törekvése, hogy a változó viszonyokhoz hozzáajmuljon. A jó közigazgatásnak ez az egyik ismérve. Nehéz mesterség ez mindenképpen, még oly államban is, ahol egy nyelvű, egyazon vallású és egyöntetűen művelt népről van szó. Mindenesetre művészet minálunk, ahol ahány vidék, annyi nyelv, annyiféle vallás és oly heterogén a műveltség. Az előbb említett szerencsés államalakulathoz jó közigazgatáshoz jó törvények elégségesek, nálunk ezenfelül még arra nevelt jó emberek is kellenek.

Tisztelt uraim! A legközelebbi mult eseményei immár alig hagynak kétséget az iránt, hogy hazánk küszöbön álló történetében a nemzeti-ségi kérdés lesz az uralkodó. Ugy, mint az emberi életben az osztályharcok nyomában az egyedi érvényesülés felé halad a fejlődési irány, úgy a népek életében a faji érvényesülésre való törekvés szembőlöl. A huszadik századra ez az irányeszmé fogja véres bélyegét rányomni. Nézetem szerint soknyelvű hazánk ezeréves történetében ezek lesznek a legválságosabb idők. Ha jól felkészülve, okos ésszel állunk a feltartóztatatlan történeti események forgatagába, akkor abból fajunk és államiségünk javára megfelelő hasznot húzhatunk. A jó felkészültség elsőrangú tényezője pedig a jó közigazgatás. Széltében tapasztalta és tapasztalja mindenki, hogy ott, hol az állam a népet rosszul szolgálja ki, termékeny talajra találhat még a nép lelkiéletében nem gyökerező törekvés is, annál inkább lángra lobbanthatja azt a szikrát, amelyet a szivekben a faji egybetartozás érzete éleszt. Másként, mondjuk, megnyugtatóan oldódhatnak meg a nemzeti-ségi kérdések ott, ahol az állam a gondozására adott népet úgy anyagi, mint erkölcsi törekvéseiben igazságosan és jól kiszolgálja. Az állam e feladatában a mi országunk sajátos tagoltsága mellett a döntő szerep a községi jegyzőre hárul, aki a közönséggel közvetlenül érintkezik, aki, mint az államhatalom periferiális exponense ott a nép szemében az állameszmét képviseli, s mint ilyen elsősorban alkalmas arra, hogy a népet az államhatalom iránt bizalomra hangolja, a magyar állameszmének hívévé tegye. A milyen nehéz munka ez, oly könnyű meg nem felelő magatartással — ha mindjárt ez a szigorúan törvényes álláspontól le nem tért is — a más nemzetiségű közönséget bizalmatlanná tenni és a magyar állameszmétől elidegeníteni. Ne csodálkozzék ezen senki! Ez a dolgok természete! Ha például a községi jegyző valakit a pénzügyi igazgatás által tévesen, vagy hanyagul kimutatott adó vagy illeték ügyében (ami sajnos igen gyakori) a törvényes formák betartásával agyonzaklat, a helyett, hogy azon jóakarattal segítene, avagy — mondjuk — faji önértékében, ártatlan nemzeti szokásaiban és sajátos erkölcsi életében minduntalan megsért, mindezek szabad érvényesítésében alapos ok nélkül és sokszor rosszul értelmezett hazafiságból gátolja: attól már alig állhat távol az a gondolat, hogy milyen másként volna itt minden, ha engem a saját fajtámbeli igazgatna! Nem nehéz belátni, hogy ennek a gondolatnak általánosság válsása mily rettenetes következményekkel járhat egy olyan országban, mint a miénk. Óvakodjunk az erőszakoskodástól különösen azon a téren, ahol a másnyelvű polgártársunk a dolog természete szerint a legérzékenyebb. És gondoljunk mindig arra, hogy a barátságot, a testvéri együttérzést kikényszeríteni úgy se lehet.

Ha a képet ekként helyesen exponáltam, azt hiszem, könnyebben megtaláljuk a célhoz vezető utat.

A közigazgatás szolgálatába szegődött embernek nálunk semmiképp se elegendő, ha csak a sokszor elhangzott törvény, jog és e kettő vegyületeiből álló igazság jegyében fog működni. Az igazság jó és szükséges dolog. De ép oly jó és szükséges a szeretet is. Ezt maguk a jogászok is jól tudják, a midőn a summum jus summa injuriat szálló igévé tették. A szeretettel enyhített, vagy jobban mondva a népiünk iránti szeretettel megnesemített igazság az, ami szerint a közigazgatási munkásnak élni kell. Ez sugja meg neki, hogy a törvényt és jogot miképp kell érvényesíteni. Ez tanítja meg őt kiméletességre, tapintatosságra, gyengédségre, méltányosságra, udvariasságra és arra a sok-sok titokra, a mivel másoknak szomorúság helyett örömet szerezhet, a melyet adni egymaga az igazság valóban képtelen. A közigazgatás emberét akkor fogom én megbecsülni és akkor teljesít igazán államfenntartó feladatot, ha akkor, a midőn az egyik kezébe a törvénykönyvet veszi, nem felejt el a másik (a jobbik) kezébe a szeretet evangéliumát venni. A községi jegyzőnek tehát a mellett, hogy képzett és lelkiismeretes munkásnak, még jó embernek is kell lenni. Nekem állandóan a fülemben cseng s szeretném, ha az önké lelkében is folyton visszhangzanék Konfutse, a nagy vallásalapítónak, az ember társadalmi filozófiját magában rejtő jeligeje: „Mindenkivel úgy bánj, amint te kívánod, hogy veled bánjon és ne tégy senkinek se olyat, amit nem szeretnél, hogy veled tegyenek.“

A midőn mindez mibennünk, a kik e tarka vidéken nyitott szemmel figyeljük a községi igazgatásnak nemesak közvetlen hatását, hanem közvetett nyilvánulásait is, előtudattá vált: sietünk ezen irányelvekkel nevelési programunkat kiegészíteni. Mi ugyanis, tisztelt uraim, rég tisztában vagyunk azzal, hogy a mi tisztünk nem szorítkozhatik csak a tanításra. Mi a tanítást és nevelést ikertestvéreink tartjuk, amelyek egymást kiegészítik, s amelyek egymásra vannak utalva, mint a vak és a béma koldus a kéregető munkájukban. A tanítás mellett nevelni kívánjuk önöket a most vázolt irányban, a meggyőződésből fakadt szó erejével és a példaadás hatalmával.

A tanítási programunkat ennek folytán az egyensúlyozás törvényénél fogva is szűkebbre fogjuk szabni. Az előadói karnak állhatatos törekvése oda irányul, hogy a tulságos részletkezéssel el ne homályosítsa a lényegét. A tanító feladata ebben eszesosodik ki. Egy évtized leszűrt tapasztalata arra tanította az előadói kart, hogy a tanítás munkája csak úgy eredményezhet valódi sikert, ha a tananyag nagy halmazát egy összefoglaló egységes képpé tudja tömöríteni. Meg kell vonni az ismeretkör kereteit és ki kell tüzni az irányító elveket. A többi a gyakorlati életre kell bízni. Képletesen szólva azt mondhatnám, hogy nincs más feladatunk, mint a tanítvány kezébe egy világító lámpát adni és megtanítani, hogy a lámpa fénye mellett a sokszor utvesztő tömegben hol és miképp keresse az adott esetre illő jogszabályt. Tehát a helyett, hogy az írott törvénykönyvben nehézség nélkül meglelhető szám és adathalmazal terheljük meg a tanítvány elméjét, ezt az energiát inkább a községi jegyzőre anyira nélkülözhetlen önálló felismerő és helyes ítélőképesség fejlesztésére hasznosítjuk.

Tisztelt uraim! Az előadói karkomoly törekvése, hogy évről-évre tökéletesítse programját, hogy azt az előkelő nivót, melyet a közigazgatási tanfolyamok eme anyaiskolája kivívott, a jövőben is fentartsa. Az erre irányuló lelkes munkájában azonban számít az önké közreműködésére. Elvárja önöktől, hogy minden előadásán ne csak testileg, hanem teljes lélekkel vegyenek részt. E rövid egy év alatt sok és nehéz munka vár önökre is, amelyet csak úgy oldhatnak meg sikeresen, ha kellő munkakészség és hivatásuk iránti meleg szeretet tölti be egész valójukat. Ne esüggedjenek el az első nehézségek láttára és hogyha intézkedéseink néha szigoruaknak is látszanának, ne tévesszék szem elől soha, hogy bennünket minden eselekedetünkben a jó községi igazgatás ideálja vezérel. És abban a reményben, hogy a tanító és a tanítványnak e harmonikus együttműködése folytán hazánk történeti fejlődésnek irányító munkájában majd önök is részt követhetnek maguknak, a községi közigazgatási tanfolyam 1908/909. tanévet megnyitom.

A mély tartalmu szép beszéd nagy hatást

tett a hallgatóságra s lelkes éljenzés hangzot föl utána.

Most Szilágyi Albert, a tanfolyam jeles előadójának felolvasása következett, amelyben az ő ismert kitűnő szakértelmével értekezett a községi illetőségről. Az előadás mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét s szintén zajos tapsokkal honorálta.

Végül a fegyelmi szabályok ismertetése s az elnök zárószava hangzott el s ezzel az ünnepies megnyitó befejeződött.

A tanfolyamon az előadások már ma délután meg is kezdődnek.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad Szeptember 14. Közig. bizottság ülése.

— **Személyi hir.** Botka Béla főispán hivatalos utjáról ma visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **Apponyi Szegeden.** Mint Szegedről jelentik, Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter az őszszel meglátogatja Szegedet. Itt tartja meg ugyanis október hó 17., 18. és 19-én évi nagygyűlését a Magyar Földrajzi Társaság s Apponyi megígérte, hogy a Társaság nagygyűlésén résztvesz. A hatóság a miniszter szegedi időzésére két ünnepséget tervez. Jelenlétében akarják megnyitni az állami szemkórházat, amely a Tisza partján épült és ugyanekkor avatják föl a körtöltési emléket, azon a ponton, ahol a nagy árvíz 1879. március 11-én betört a városba.

— **Uj vasuti üzletvezető.** Mint Szegedről jelentik, a kereskedelmi miniszter Stelczl Frigyes, az államvasutak szegedi üzletvezetőjét saját kérelmére elismerő okirattal nyugdíjazta. Utódjává Felszeghy Ferenc eddigi helyettes üzletvezetőt nevezték ki.

— **Uj fuinternátus Nagybecskereken.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület védnöksége alatt immár a második fuikonviktus létesült Nagybecskereken. Az első az Engel-féle konviktus már évek óta kiváló szolgálatot teljesít a magyarságnak s tegnap megnyitott a második, melynek Erdős Béla polgári iskolai tanár a létesítője és vezetője. A konviktus az Aradaczi uton van, a rendőrség régi helyiségében s a konviktus vezetője tegnap mutatta be az új internátust az illetékes tényezőknél. Az internátus bár most még egy kissé szűkös, de modern felszerelése és berendezése minden tekintetben megfelel a kívánalmaknak, úgy hogy bizonyára szintén egyik kiválóan hasznos intézménye lesz a városnak és a magyarságnak. A tegnapi bemutatáson megjelentek az internátus berendezése és felszerelése fölött elismerésüket fejezték ki Erdős tanárnak.

— **A hadtestparancsnok szemleutja.** Frank Liboriusz altábornagy, hadtestparancsnok, tegnap délután Krizmanics Ervin altábornagy, Meliun Gyula ezredes, vezérkari főnök, Rech József vezérkari százados és Pancz Viktor huszárszázados kíséretében Temesvárról a dunai hadgyakorlatokra, Pancsovára utazott.

— **Szabadságolják az öreg katonákat.** Az idén nagy örömet okozott az öreg katonáknak a hadügyminiszter egy rendelete. Az öreg bakák, akik három esztendeje huzzák az igát, eszik a komisz kenyeret, az idén két héttel előbb szabadulnak meg a gyöngyétől, mint rendszeren. A rendelet úgy intézkedik, hogy a fegyvergyakorlatok végével azonnal szabadságot kell a legénységnek.

— **Nagyvárosi mozgalom.** Ilyenkor az iskolai beírások idején jóformán rá sem ismerni a mások csöndes Becskerekre. Valóságos nagyvárosi mozgalommal uralkodik mindenfelé, úgy, hogy a járdákon szinte alig lehet mozogni. Valahány

üzlet van a Hunyady-utcában, mind telistele. Az egyikben kis fiuk cipőt próbálnak, a másikkban bájos leánykák új ruhák iránt intézkednek, a harmadikban nagy diákok ellenállhatatlan nyakendőkötés és gallérokat vásárolnak: szóval folyik a kereskedelmi élet is. A legjobb üzletet ilyenkor persze a könyvkereskedők csinálják. Az ő boltjaik telnek meg mostanában legjobban, mert hát könyv nélkül nincs iskola s mint a szülők zsebe fájdalmasan érzi, évről évre drágább lesz a fiatalok szellemi tápláléka. A könyvkereskedőktől azonban nem lehet sajnálni a jó üzletet, mert hiszen az emberek máskor úgy sem vesznek könyvet... A sarkokon is folyik a könyvvásár, zajosan, lármásan, utcák, vendéglők, kávéházak mind tele vannak, szóval valóságos nagyvárosi kép s akik igazán nagyvárosnak szeretnék látni a vármegye székhelyét, azok bizony azon sóhajtoznak, hogy miért nincs mindennap beiratás?

— **A vasárnapi munkaszünet.** A temesvári kereskedelmi alkalmazottak egyesülete az Orsz. Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülettel egyetemben országos kongresszusra hívta össze a vidéki társegyesületeket a vasárnapi munkaszünet tárgyában. A kongresszus, melyre már eddig is 30 egyesület — köztük a nagybecskerek — jelentkezett, szeptember hó 6-án délután 3 órakor lesz a temesvári vármegyeház nagytermében. Az előadói tisztet dr. Láng Béla temesvári ügyvéd vállalta. Az előkészítő-bizottság a kongresszusnak a megbeszélés nélküli 24 órás vasárnapi munkaszünet érdekében kidolgozott memorandumot fog előterjeszteni, melyet nagy monstreklüdtéssel fog átnyújtani Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek és Sztéryni József államtitkárnak. A mozgalomhoz különben számos kereskedő kör is csatlakozott.

— **Cipőgyár Nagybecskereken.** Tagadhatatlan tény, hogy Nagybecskerek városa ipari fejlődés dolgában még meglehetősen hátra van. Tekintettel pedig arra, hogy a nemzeteknek a jelentőségét manapság már leginkább az ipari és a kereskedelmi fejlődés adja meg, örömmel kell tudomást vennünk minden olyan vállalkozásról, mely e téren haladást jelent. Kétszeresen fontos pedig ránk nézve az olyan vállalkozás, mely szűkebb hazánk Nagybecskerek városának az ipari téren való haladását jelenti. Ilyen vállalkozás például most a Benó-testvérek vállalkozása, akik cipőgyárat akarnak létesíteni Nagybecskereken. A gyár tervezetei már készen is vannak, sőt az építési engedély iránti kérvényt is beadták már a városnál s az építési bizottság legközelebbi ülésén már tárgyalni is fogja az ügyet. A tervek szerint a gyár a Révay-utcában fog épülni 1600 négyszögölnyi területen. A gyárat egyelőre 50 munkásra rendezik be s így 50 családnak fog az kenyeret adni, megélhetést biztosítani. A gyár az alaptervezet szerint 600—900 pár cipőt fog előállítani hetenként, ha azonban a vállalkozás a megkívánt eredménnyel fog járni és sikerülni fog a termékek számára megfelelő piacot teremteni, úgy a vállalkozók nyomban megnagyobbítják az üzemet, ami által még több ember fog tisztes keresetre szert tenni, Nagybecskereket pedig ismét egy lépéssel előbbre fogja vinni a haladás és a fejlődés terén.

— **Senki sem utazik ezentúl Svájcba,** mielőtt meg nem szerezne magának Lenkei Zsigmond kollégánk szerkesztésében a jövő év elején Budapesten megjelenő „Svájci kalauzt“. Ez a könyv nélkülözhetetlen lesz mindazoknak, akik a természet csodálatos bőkezűségével megáldott országba utaznak. Magyarországból évente 15—20.000 ember keresi fel Svájcot, aki részben gyógyulást, részben üdülést keres. E tüneményes szépségű tájakat a közönség eddig csak a német és más idegen nyelvű Baedeker-ekből ismerte meg, pedig hány ezren vannak akik a német nyelvet csak törve vagy egyáltalán nem beszélik s ennek dacára felkeresik Európa legszebb országát, Svájcot. E hiányon fog segíteni a „Svájci kalauzt“, mely a szerző saját tapasztalatai nyomán készül s minden tekintetben méltó lesz német vagy francia kollégáikhoz. Az

ország minden nevezetességét gyönyörű képekben, megfelelő szöveggel és térképekkel kísérvé közli a „Svájci kalauzt“. A rendkívüli gonddal és pontossággal készülő vezetőből még mielőtt valaki utra kél, máris megismerkedhetik a svájci viszonyokkal s tájékozva lesz az utra vonatkozó összes tudnivalókról, a természeti szépségekről, az ország városairól, a fürdő- és üdülőhelyekről, a kereskedelem és iparról, a szállodai és vendéglői viszonyokról stb. A kalauzt belbecsénél fogva minden szalon díszbe lesz. Megrendelhető már most a szerzőnél, Budapest, VIII., Sándortér 4. Ára 2 korona.

— **Agyonuzta a hordó.** Mint Pancsováról jelentik, a napokban ott a „Három vadász“ kocsma tulajdonosa egy hektoliter bort akart pincéjébe levitetni. Erre Foch Konrad 62 éves napszámos és Schneider N. fuvaros vállalkoztak. Amint azonban a lépesökön szállították le a nehéz hordót, az öreg ember kezéből kisziklott az. Schneider egyedül nem tudta megtartani a hordót, gyorsan gurult lefelé, úgy hogy Fochot leütötte, aki ennek következtében oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy csakhamar meghalt. A vizsgálatot megindították.

— **Rabló cigánybanda.** A délvidéken garázdálkodó cigányok már nem elégszenek meg azzal, hogy a falvak és tanyák lakóit meglopják, most már a városokba is behatolnak s ott folytatják pusztító munkájukat. Mint Temesvárról írják, Kartje Péter éjjeli őr, aki a józsefvárosi Árpád utca 13. sz. a házban lakik, tegnap délelőtt kilenc órátjárt hazatérve, az udvar nyitott ajtaja előtt három kocsi talált, amelyek egy mintegy tizenegy-tizenhat tagú kése kél, fejszével, vasvillákkal felfegyverkezett cigánykaraván tanyázott; az egyik cigányasszony bement a kertbe s egy diófáról le akarta szedni a gyümölcsöt. Amikor ő az asszonyra ráparancsolt, hogy menjjen vissza, az összes cigányok legrágták a kocsikról s míg egy részük neki esett, másik részük behatolt az ajtón az udvarra és a lakásba. Segélykiáltásaira előrohantak a szomszédok s az utcán járó-kelő idegenek, akik kiverték a cigányokat. A józsefvárosi rendőrség azonnal értesült az esetről, üzöbe vette a cigányokat és sikerült is a vezetőket Diószeghy, Joó, Reiter, Stefanescu, Bárány és Szilágyi rendőröknek Kissodán Bócz Grancsó, Bócz Szergiusz, Bócz Albert, Bócz Péter, Bócz Sándor, Bócz Julesa, Bócz Katalin és Bócz Ilona notárius cigányok személyében kinyomozni, akiket azután le is tartóztattak és bekisértek a rendőrségre.

— **Halál a lápok alatt.** Rottenleber Ferenc 19 éves szegedi szabósegéd tegnapelőtt Szegeden fürdés közben a Tiszába fullt. Rottenleber két barátjával, Jankuleszku Jánossal és Zöldi Ferencsel fürdött a közraktárakkal szemben levő Tisza részén. Mivel nem tudott uszni, a lápokba kapaszkodva fürdött. Barátai biztatták, hogy eresse el a lápot, majd pedig Jankuleszku belelökte a vízbe. A szerencsétlen legényt rögtön elnyelték a lápok s nem is merült föl többé. Valószínű, hogy a lápok alá került. Holttestét még nem találták meg. Jankuleszku ellen gondatlanságból okozott emberölés miatt megindították az eljárást.

— **Fényképészeti készülékek műkedvelőknek.** Mindazoknak, akik a fényképészet, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moll cégnek (Bécs, Tuchlauben 9.) cs. és kir. udvari szállító 1854. óta fennálló fényképészeti eszközök különlegességei áruházát, amelynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küldi bérmentve a cég. (a)

Irodalom, művészet.

* **Polgárak Verseczen.** Mint Verseczről jelentik, Polgár Károly színtársulata tegnap kezdte meg ott a Czigánybárral két hétre terjedő színiévadját, a címszerepben Barna Andorral. A társulat e heti műsora a következő: Szerdán 2-án „Rabenstein“ dráma Halasi Mariska felépítéssel; csütörtökön 3-án „János vitéz“ Pataki Vilma fellépéssel; pénteken 4-én „Josette k. a. a feleségem“ vigjáték; szombaton 5-én „Katalin“ operette; vasárnap 6-án „Szép Ilonka“ új operette. Polgár társulata igen népszerű Verseczen, amit bizonyít az, hogy száz bérletet sikerült összegyűjteni.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csak a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tisztá, kellemes és olcsó savanyúvíz, ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légszervi és húgyzervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségekkel is, mint typhus, cholera, megkíméltek azok, akik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjellegesebb orvosi szaktanácsadók által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozata a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másféltérsnél valamivel nagyobb mennyiségben is könnyen megszerezhető, sőt a szódavíznel is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizet a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás lerásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légszűrűttől szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Kedvelt borvíz!

*** „A Magyar Népiszkola Könyve.”** Ezt a büszke címet érdemelné meg az a kétkötetes munka, amely most jelent meg a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r. t. könyvkiadóvállalat kiadásában. A jeles munka azonban beéri ezzel az egyszerű címmel: „Falusi Iskolások Olvasó- és Tankönyve.” Szerkesztette több vidéki tanító. A magyar népiszkola könyvének két okból mernők nevezni a szóban levő munkát. Először, mert az egy- és kéttanítós népiszkolák számára készült, tehát a tulajdonképpen való magyar népiszkola számára; ugyanis a hivatalos kimutatás szerint tizenhétedfél ezer népiszkolánk közül majdnem tizennyolcezer az egy- és kéttanítós iskola. Ezekből a szűkös viszonyu kulturintézetektől pedig, noha rendkívül mostoha a helyzetük, a nemzet és a kormány ugyanolyan kulturumunkat követel, mint a kedvezőbb helyzetben levő városi, többtanítós és jól felszerelt iskoláktól. Majdnem lehetetlenség ez a követelés. Mégsem szabad a mértéket lejjebb szállítanunk, ha nem akarunk hátul maradni a nemzetek kulturversenyében. És másodsorban éppen azért nevezük ezt a munkát a magyar népiszkola könyvének, mert a magyar népiszkola súlyos helyzetének megkönnyítésére és nehéz munkájának eredményesebbé tételére bámulatosan alkalmas. Számolva a falusi iskolák viszonyaival, röviden, velősen összefoglalja mindazt, amire ott szükség van és fölszorgatja minden más iskolai könyvet. Ez a két kötetnyi munka: a magyar népiszkola enciklopédiája. A könyvet a vallás- és közoktatásügyi miniszterium — egy kiváló író és népoktatási szakértő birálatára alapján — népiszkolai használatra általánosan engedélyezte. A birálat, mely a „Hivatalos Közlöny” ez évi július 15-iki és augusztus 15-iki számában jelent meg, nagy elismeréssel, dicsérrel, sőt magasztalással szól a könyvről. Elismeri és dicséri annak didaktikai kiválóságát, gondos, művészi szerkesztését, tiszta magyaros nyelvezetét. Külső kiállításra is páratlan ez a munka népiszkolai tankönyvirodalmunkban. Ára mérsékelt: az első köteté (mely a II. és III. osztálynak való) 80 fillér, a másodiké (mely a IV., V. és VI. osztálynak való) 1 kor. 60 fillér. A munka mindenképpen megérdemli a tanítók és az iskolai hatóságok figyelmét. A kiadóvállalat (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) szívesen küld belőle ingyenes mutatványpéldányt, ha levelezőlapon kéri tőle.

*** „A Zenélő Magyarország”** közismert zene-műfolyóirat ép most megjelent 366-ik füzeté újra a legjobb s kedvelt zongora-újdonságokat közli, még pedig: I. Böhm Himér, Fecske madár, daru madár hangulatos magyar dalát. II. Dr. Angyal Armand. „Ami bizonyos” tréfás dalát. III. Schubert Ferenc. Éjjeli zene. Ständchen műdalt. Győry Margit magyar szöveg fordításával IV. Lányi Ernő. Hunnia gyászsa. Nagyhatású magyar kesergőjét zongorára. Elismert tény, hogy annyi zeneművet s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló újdonságait, csak 6—8 koronáért szerezhetni meg külön kiadásokban, amennyit egy füzeté ad e pompás zeneműfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt 6 korona félelvi előfizetésért 12 ily gazdag tartalmu füzetet s egy 50 zeneoldal terjedelmű albumot, egész évi 12 kor. előfizetésért pedig a husvéti és karácsonyi zenealbumokat teljesen ingyen adja előfizetőinek. Előfizetések a most megindult 1908. évi 2-ik (július—decemberi) félévre, a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalához, Budapest, VIII. József-körut 11. intézendők, honnan kívánatra kimerítő árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

TÁVIRATOK

A királyról.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Ischlből sürgönyzik, a király állapota állandóan jó, úgy, hogy semmi kívánni valót sem hagy hátra Udvari körökből eredő hírek szerint most már bizonyos, hogy a király részt vesz a veszprémi hadgyakorlatokon. Más jelentés szerint a király szeptember végén rövid időre még egyszer Ischlbe megy, amire vall az is, hogy Mária Valéria főhercegnő ischli tartózkodását szeptember végéig meghosszabbította.

A trónörökös a királynál.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Ischlből sürgönyzik, Ferenc Ferdinánd trónörökös holnap, csütörtökön Kastolovicból, ahol nejevel, Hohenberg hercegnővel tartózkodott, Ischlbe érkezik. A trónörökösöt a király holnap külön kihallgatáson fogadja s ugyanakkor Aehrenthal báró közös külügyminiszter is kihallgatásra megy a királyhoz. A trónörökös ischli időzése alatt hírszerint külpolitikai kérdéseket vitatnak meg.

A király és Lajos Viktor herceg kibékülése.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ischli jelentések szerint a király és Lajos Viktor főherceg kibékülése teljes. A főherceg Budapestre is eljön a királlyal és ittartózkodása alatt vele marad.

Kossuth Ferenc állapota.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert ma délelőtt 11 órakor meglátogatta háziorvosa, Müller Kálmán egyetemi tanár s alaposan megvizsgálta a minisztert. A vizsgálat után a tanár az újságíróknak kijelentette, hogy a miniszter térdizzadánya lohadóban van s közérzete jó. A miniszter az egész éjszakát jól töltötte s hogy állapota nem ad aggodalomra okot, azt bizonyítja az is, hogy ma délelőtt nyolc referenset fogadott. Sztérenyi József államtitkárnak táviratoztak, hogy nem kell visszajönnie szabadságáról.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Délután 3 óra tájban Kossuth Ferenc lakásáról riasztó hírek érkeznek. A hírek azt mondják, hogy a miniszter állapota aggasztóra fordult, sőt olyan hírek is keringenek, hogy el kell készülnie lenni a legrosszabbra. A hiób hírek e percben ellenőrizhetlennek.

A közös pénzügyminiszter Boszniában.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” ered. táv.) Burián báró közös pénzügyminiszter ma délben Budapestre érkezett. A miniszter a pályaudvaron megebédelt, azután tovább utazott Szerajevóba, hogy személyes tapasztalást szerezzen a boszniai állapotokról.

A fuzió.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben most állandó beszélgetési téma a fuzió. Minden pártkörből az a hír jön, hogy a fuzió megkötése befejezett dolog s az október második felében hivatalosan is publikáltatni fog.

Az osztrák válság.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentés szerint az osztrák válságot sikerül minden személyváltkozás nélkül megoldani. A király ugyanis Ebenhoch földmívelési miniszter lemondását nem fogja elfogadni s így a miniszter a király akarata folytán megmarad majd állásában. Marchet kultuszminiszter lemondására vonatkozó híreket pedig ma már határozottan megcáfolják.

A választói jogért.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti táv.) A szociáldemokrata párt, valamint a demokrata és a nemzetiségi párt között az általános választói jog érdekében sűrűn folynak a tanácskozások, hogy a közös akció dolgában megállapodásra jussanak.

A német kancellár és az orosz külügyminiszter találkozása.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből jelentik, Iswolsky orosz külügyminiszter párisi és londoni utjáról való visszatérében, október közeében Berlinbe érkezik Bülow kancellár meglátogatására. Berlinből Iswolsky visszatér Oroszországba.

Mozgalmak Boszniában.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” ered. távirata.) Szerajevói jelentések szerint egy magát „boszniai és hercegovinai végrehajtó-bizottságnak” nevező csoport memorandumot nyújtott be Aehrenthal báró közös külügyminiszterhez, melyben nagy hangon azt mondják, hogy a törökországi események folytán most már nem reflektálnak Magyarországra és Ausztria

adminisztrációjára. Szerintük a két tartomány most már önálló akar lenni s ez önállósításra a bizottság megteszi az előkészületeket. Amennyiben Magyarország és Ausztria e törekvésnek ellentállna, akkor — mondja a bizottság — levonja a konzekvenciát. A bizottság az önállóság esetén egy habsburgi főherceget akar megnyerni Bosznia és Hercegovina elére.

Hajókatasztrófa.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, az „Amazon” nevű angol hajó a walesi partok közelében zátonyra jutott. A katasztrófa következtében a hajó személyzete közül huszonhatan a vízbe fulltak.

Halál a sineken.

Szeged, szept. 2. (A „Torontál” ered. távirata.) Az Aradról Szegedre menő gyorsvonat ma reggel Apátfalva közelében elgázolt egy uriasan öltözött fiatalemberrel. A vizsgálat adatai szerint az elgázolt Veréb András 19 éves apátfalvai fiatalember. A tragikus eset előzménye az volt, hogy Veréb a pálinkafőzésnél volt. A főzőkazán hirtelen felrobbant s az égő szesz a fiatalember ruhájára ömlött, amely lángolni kezdett. Veréb felismerve a veszélyt, amelyben forgott, egy közeli víztócsához futott s belévetette magát. Hangos segélykiáltásait nem vették tudomásul, mert a szomszédok a robbanás következtében kigyuladt házat igyekeztek megmenteni s nem is hallották a szerencsétlen ember kiáltásait, aki közben a vasúti sinekig vándorolt s ott eszméletét veszítette. Ugyanakkor rohogott arra a vonat, amelynek kerekei a földön fekvőt a szó szoros értelmében véve feldarabolták. A vizsgálatot megindították.

Határidő-üzel.

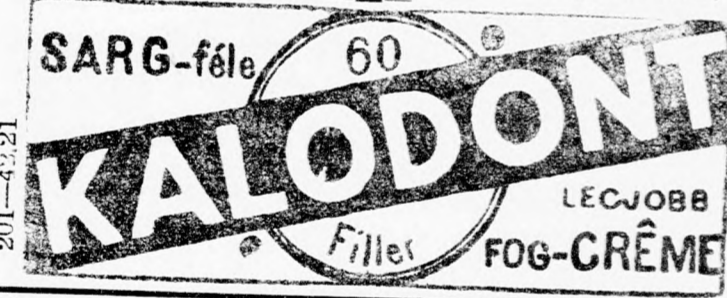
Budapest, szept. 2. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.)	23.18	—
Buza (októberre 1908.)	22.48	—
Rozs (októberre 1908.)	18.64	—
Zab (októberre 1908.)	16.08	—
Tengeri (augusztusra)	14.58	—

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

693/1908. sz. Katalinfalva község előljáráóságától.

Hirdetmény.

Katalinfalva község előljáráósága ezenel közhírré teszi, hogy a községi

nagyvendéglő épületet

f. évi szept. 15-én d. e. 9 órakor a község-házán tartandó nyilvános árverésen 1911. évi október hó 1-ig terjedő időtartamra bérbe adja.

Kikiáltási ár 800 kor. évi bér. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a községjegyzői irodában megtekinthetők.

Katalinfalva, 1908. évi augusztus 31.

791—2.1

Község előljáráósága.

LAKÁS

garçon fiatalember részére, lehetőleg teljes ellátással,

keres tetik.

Ajánlat a kiadóba kéretik.

„AZ ANKER“

élet- és járadékbiztosító társaság.
Magyarországi igazgatósága:
BUDAPEST.

Az „Anker“-palota építkezésének befejeztéig
V., ERZSÉBET-TÉR 13. SZ.

Vagyon 174 millió korona. Biztosítási állomány 538 millió korona. Kifizetések 338 millió korona. A társaság eszközei: Mindennemű fökebiztosításokat halál-estire, kiházasítási és aggkori ellátási biztosításokat, továbbá gyermekbiztosításokat nevelési járadékkal és a nélkül, melyeknél a díjfizetés a szerződő korábbi elhalálozásával megszűnik, élet-járadék-biztosításokat, meghatározott és olesó díjak mellett. A társaság vagyonából Magyarországon 1907. év végén 27 millió korona van elhelyezve. Mindennemű felvilágosítást készségesen nyújt.

779-33 az „ANKER“
torontálmezei főügynöksége
STEINER JACQUES, NAGYBECSKEREK.

Akar megházasodni?

Hölgyekről, (közülük vannak testi hibákkal, vagy törvénytelen gyermekkel bírók is) kiknek hasonmánya 5000-10000 kor. közt vannak, megbízásokat kaptunk, hogy számukra alkalmas férjeket szerezzünk. Csak azon urak (ha vagyontalanok is) irjanak alábbi címre, kiknél a gyors házasság nem utócsik akadályra. L. Schlesinger, Berlin 18. 658-104-16

ELSŐRENDŰ CIPŐK NAGY RAKTÁRA

WEINBERGER K.

Nagybecskerek, Hunyadi-fő-utca 23.

Ajánlja az iskolai idény beálltával a helybeli és vidéki nagyerdemű közönségnek legjobb minőségű fiú és leány gyermekcipőit a következő hallatlan olesó árak mellett:

363-50.26

Jó erős szeges fűzős és gombos cipő fiúk vagy leányok részére 29-től egészen 34-ik számig páronként K. 5.—

Fiú bergsteiger-cipők 34-től 39-ik számig K. 6.50

Nagyon ajánlom az amerikai formájú gyermekcipőmet, melyek kényelmesek és tartósak. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök, ugyszintén kívánatra választékot.

Az Alkotmány-utcai 637/15. sz. házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódni e lap kiadóhivatalában lehet.

(766-x.7)

Elköltözés miatt

3 szobabutor

azonnal eladó.

Ugyanott egy 3 szobás lakás azonnal kiadó.

FREUND-féle ház.

(Szerb templom-utca.)

788-3.3

Nyomdásztanulónak jobb házból való fiú azonnal felvétetik.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESÉ- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESÍTETT,
rendkívül üdítő asztali víz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

lvógyómódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemenede idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség.

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskereki főlerakat: WEHNER JÓZSEF ügynöksége. Kapható Schlesinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 791-153.109

Kolarits Nándor

Délmagyar-ország

első és legnagyobb

egyenruházati intézete

= Temesvár, =
(Merczy-utca 10. szám alatt).

Ajánkozik az újonnan bevonulandó egyéves önkéntes uraknak az összes szükségelendő egyenruházati és felszerelési cikkek szállítására, mint legjobb és legolcsóbb beszerzési forrás.

Legszolidabb kiszolgálásért cégem régi jó hírneve kezkesedik.

713-10.9

5¹/₂ hold

SZŐLLŐ

terméssel együtt az écskai-uton és egy magtár

a temesvári-uton eladó.

Bővebbet Csusner Jánosnál.

790-3.3

Telefon 22.

Telefon 22.

FONTOS!

229-x.46

Van szerencsénk értesíteni, hogy a helybeli tanintézetekben az 1908—1909. tanévben

használatra előirt összes tankönyvekből nagy raktárt tartunk.

Mint hogy elődünk a Messinger-féle intézetben használt tankönyveket nem vezette, külön kiemelni óhajtjuk, hogy ez évben a helybeli

Messinger Karolin-féle intézetben előirt tankönyvek nálunk szintén kaphatók.

Az iskolai idény alkalmából különös figyelembe ajánljuk nagy írószerraktárunkat.

Nagy választék iskolai felszerelésekben.

ALMÁSY ÉS SZEPESSY

könyv-, zenemű- és papirkereskedése NAGYBECSKEREK.